

_WYDZIAŁ NAUK BIOLOGICZNYCH**_Wspomnienie o Profesorze Robercie Thomasie**

Z wielkim żalem informujemy, że nie żyje Prof. Robert Harold Thomas - laureat Pokojowej Nagrody Nobla. Profesor zmarł 2 lutego 2015 r., ale dopiero niedawno dotarła do nas ta smutna wiadomość. Pan Profesor w latach 2012-2013 był zatrudniony na Wydziale Nauk Biologicznych, na stanowisku profesora wizytującego. Zajmował się tematyką związaną ze zmianami klimatycznymi, które przez wiele lat badał na Antarktydzie i Grenlandii. Na naszym Wydziale prowadził głównie wykłady z ochrony środowiska. Profesor już w latach 70. XX wieku należał do grupy nielicznych glaciologów, którzy nieodwracalne zmiany pokrywy lodowej Antarktydy wiązali z efektem cieplarnianym.

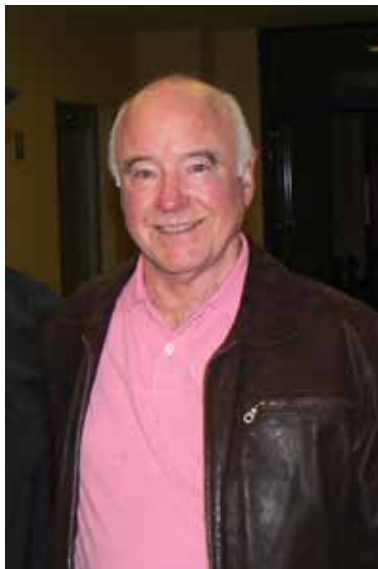
Robert Thomas urodził się w 1938 r. w Birkenhead, w rodzinie robotniczej. Studiował na uniwersytetach w Liverpool i Cambridge. Z wykształcenia był glaciologiem i uczestniczył w kilku wyprawach na Antarktykę, podczas których badał zmiany atmosferyczne i ruch pokrywy lodowej. Jego praca została uhonorowana Medalem Polarnym, który otrzymał z rąk królowej Elżbiety w Pałacu Buckingham. W 1981 r. rozpoczął pracę w NASA, w sekcji badań Ziemi. Sekcja ta zajmowała się między innymi wykorzystaniem samolotów i satelitów do badania wpływu ocieplania klimatu na lodowce. W swoich publikacjach Profesor Thomas wykazał, że działalność człowieka ma bezpośredni wpływ na zmiany klimatyczne. Zarówno te opublikowane wyniki, jak również wyniki badań prowadzonych przez innych badaczy zwróciły uwagę na fakt szybkiego sptywania lodowców na Grenlandii i stały się podstawą specjalnego kompleksowego raportu, w którym oszacowano prawdopodobieństwo zmian klimatycznych i ich konsekwencje. Raport ten powstał pod egidą Międzyrządowego Panelu do Zmian Klimatycznych (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC), a jego wagę docenił Komitet Noblowski, przyznając w 2007 r. A. Gore'owi oraz IPCC Pokojową Nagrodę Nobla. Doceniono wysiłki naukowców na rzecz budowy i upowszechniania wiedzy

na temat zmian klimatu wynikających z działań człowieka i za stworzenie podstaw dla środków, które są niezbędne do walki z takimi zmianami. Wśród nagrodzonych znalazł się Profesor Thomas.

Spoleczność akademicka naszego Uniwersytetu miała okazję poznać osobę Profesora podczas inauguracji roku akademickiego 2012/2013. Wygłosił on wówczas wykład inauguracyjny *Cywilizacja po zmianach klimatu?*, podczas którego przedstawił przyczyny i skutki zmian klimatycznych. Zachęcał wówczas do wpływania na polityków, którzy ignorują problem. Większość z nas nie zdaje sobie sprawy, jak trudne będzie życie za sto lat - mówił Prof. Thomas. Niemal wszystko do czego się przyzwyczailiśmy, ulegnie dramatycznej zmianie. Ogromne obszary w Ameryce Południowej, dziś pokryte lasami deszczowymi, staną się pustyniami. Pożary lasów będą coraz częstsze. Wiele regionów nadmorskich, a niekiedy całe kraje, będą częściej zalewane wodą z powodu gwałtownych burz i podnoszenia się poziomu mórz. Żywność i woda pitna będą coraz trudniejsze i kosztowniejsze w pozyskaniu. Choroby tropikalne będą się rozpowszechniać na północ i południe. Wiele dużych ssaków, takich jak tygrysy i niedźwiedzie polarne wyginie, a zasoby ryb oceanicznych drastycznie się zmniejszą z powodu zmian pH. To tylko niektóre z przedstawionych podczas wykładu tez.

Profesor czynnie angażował się w życie Wydziału Nauk Biologicznych. W listopadzie 2012 r., podczas VII Międzynarodowej Konferencji „From Biotechnology to Environmental Protection” - Interdisciplinary Meeting of Young Naturalists, wygłosił wykład inauguracyjny *Can humans survive in a warmer world?* Dla uczestników konferencji - studentów i doktorantów kierunków przyrodniczych było to wydarzenie szczególne. W 2014 r. Profesor wygłosił wykład dla studentów i uczniów w ramach Akademii Młodego Biologa, zatytułowany *Can we use Alternative Energy to slow Climate Warming?* I jak zwykle jego energia, pasja i olbrzymia wiedza sprawiły, że pełna sala słuchaczy śledziła z uwagą przygotowaną prezentację.

Teraz pozwolę sobie na odrobinę wspomnień osobistych. Profesor był ujmującym człowiekiem. Skromny, uśmiechnięty i pełen pasji, szczególnie gdy zaczynał mówić o problemach naszej planety. Zdrowie nie pozwalało mu na aktywność w pełnym wymiarze, ale gdy stawał przed słuchaczami, zapomniał o swoich ograniczeniach i potrafił swoją kulę wykorzystywać jako wskaźnik podczas wykładu. Było to szalenie ujm-

FOT. OD GÓRY:

PROF. ROBERT HAROLD THOMAS

AKADEMIA MŁODEGO BIOLOGA, STYCZEŃ 2014
(PROFESOR Z ZONĄ)AKADEMIA MŁODEGO BIOLOGA, STYCZEŃ 2014
(PROFESOR Z PROF. M. KASPRZAKIEM)AKADEMIA MŁODEGO BIOLOGA, STYCZEŃ 2014; PO
WYKŁADZIE Z NASZĄ ABSOLWENTKĄ ANIĄ REDER

FOT. Z WYDZIAŁU

jące i wzruszające, i utwierdzało mnie w przekonaniu, że jest to człowiek wewnętrznie silny i w szczególności sposób zdystansowany do siebie. Profesor cenił sobie prywatność i życie rodzinne. Ostatnie lata życia spędził w Gorzowie. Miałam przyjemność poznać żonę Pana Profesora - Panią Romę, która z dużą troską i miłością dbała o męża. Ostatni raz widziałam Profesora 15 stycznia 2014 r. i nie sądziłam, że to nasze ostateczne spotkanie.

Profesor zostanie w naszej pamięci na zawsze. Dlatego szczególnie ważnym jest dla nas fakt, że niedawno jego imieniem nazwano jezioro na Antarktydzie, a International Glaciological Society oraz jego siostra wystąpili z propozycją, aby badawczy statek polarny nosił nazwę RRS „Bob Thomas”.

Krystyna Walińska

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

Pedagogika dziecka wobec współczesnych wyzwań cywilizacyjnych

W dniach 8-9 marca 2016 r. na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się II Konferencja Naukowa pt. *Pedagogika dziecka. Tradycje a wyzwania*. Jej organizatorem była Katedra Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej oraz Studia Podyplomowe Edukacji Elementarnej i Terapii Pedagogicznej. Patronat nad tym wydarzeniem sprawowali: Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński, Prezydent Miasta Zielona Góra Janusz Kubicki, Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbieta Anna Polak, Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak, Lubuski Kurator Oświaty oraz Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych.

Przewodniczącą Komitetu Naukowego i organizacyjnego była prof. Marzenna Magda-Adamowicz, natomiast w skład Komitetu Organizacyjnego weszły: dr I. Kopaczyńska, dr A. Olczak oraz dr M. Nyczaj-Drag, mgr Katarzyna Mitek oraz mgr Klaudia Żernik.

Naczelnym celem konferencji była dyskusja nad problemami będącymi konsekwencją przemian cywilizacyjnych, przed którymi zmuszeni są stawać pedagodzy edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Zorganizowane spotkanie dało możliwość dyskusji nad tradycjami i wyzwaniami edukacyjnymi oraz wymiany doświadczeń, różnych stanowisk i ciekawych rozwiązań. W czasie dwudniowych obrad liczni goście mogli krytycznym okiem przyrzeć się współczesnym dylematom i reformom, które mają miejsce w obszarze pedagogiki dziecka. Jest to problematyka tak istotna, że druga już z tego zakresu konferencja, została zaadresowana do przedstawicieli środowisk akademickich, oświatowych, nauczycieli-praktyków, dyrektorów placówek edukacyjnych, działaczy stowarzyszeń edukacyjnych oraz nowatorskich ruchów pedagogicznych.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. Tadeusz Kuczyński, który oprócz przywitania licznie przybyłych gości, przybliżył historię oraz wizerunek uczelni. Następnie głos zabrał dziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii - prof. Marek Furmanek, zaś wprowadziła do tematu, a jednocześnie zaprosiła do rozpoczęcia obrad plenarnych, kierownik Katedry Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej - prof. Marzenna Magda-Adamowicz.

Pierwszą część obrad zainaugurowała prof. zw. dr hab. Edyta Gruszczyk-Kolczyńska wystąpieniem nt. *Dzieci uzdolnione matematycznie: nieporozumienia, wyniki ba-*

FOT: WYDZIAŁU

dań oraz ich konsekwencje pedagogiczne. Profesor wskazała na fakt, iż ponad 50 proc. społeczeństwa ma zadatki wysokich uzdolnień matematycznych, które objawiają się już od najmłodszych lat. Siła sukcesu tkwi w tym, by je dostrzec i umiejętnie prowadzić na wyższe szczeble. W abstrakcie prelegentka przedstawiła swoje badania naukowe, które prowadziła na dzieciach przedszkolnych, a następnie śledziła ich losy szkolne. Okazało się, że te same dzieci, które w przedszkolu wykazywały wysokie uzdolnienia matematyczne, po rozpoczęciu edukacji szkolnej w większej części utraciły je. Wniosek jaki wysunięto z tychże badań jest głęboko zasmucający - szkoła szkodzi umiejętnościom nabytym na niższym szczeblu edukacji, a co gorsza - tłumi je. Dzieje się tak, gdyż w szkole dochodzi do silnej socjalizacji, gdzie ze wszystkimi uczniami pracuje się w taki sam sposób, czyli na kartach pracy, powielanych schematach, nie uwzględniając indywidualnych różnic. Współczesna szkoła jest przewidziana dla ucznia przeciętnego, który nie przejawia specjalnych potrzeb edukacyjnych. Kończąc swoje wystąpienie, Profesor zachęcała, by włączyć się w jej innowację pedagogiczną z obszaru matematyki. Wsypy Szczęśliwości Matematycznej, bo tak je nazwała ich twórczyni, stanowią 48 placówek w Polsce, a ich zadaniem jest zmienienie rzeczywistości szkolnej w zakresie uzdolnień matematycznych.

Wystąpienie pt. *Dzieci - najstarsza i najuboższa grupa społeczna - raporty, liczby, pytania* prof. dr hab. Barbary Smolińskiej-Theiss wprowadziło zebranych w tematykę obecnej sytuacji społecznej dzieci. Stwierdziła, popierając to licznymi badaniami, że dzieci są najstarszą i najbardziej ubogą grupą społeczną wymagającą ochrony, wsparcia i poszanowania praw dziecka. Okazuje się, że tylko 60 proc. społeczeństwa uważa, że nie należy stosować kar fizycznych wobec dzieci, a jednocześnie 50 proc. przyzwala na klapsy. W raportach wskazano także, iż wykształcenie najsilnie koreluje z ubóstwem. Podkreślono też fakt, iż